

อำเภอแม่แจ่ม

เรื่อง : จารุภา จงบุญ
ภาพ : พิชญ์ เขียวภิรมย์

ใหญ่ที่สุดของจังหวัดเชียงใหม่ --แม่แจ่ม ชุมชนไทยวนแห่ง นี้ตั้งอยู่บนที่ราบกันหุบเขา ขนาดไม่กว้างใหญ่นัก ชาวแม่แจ่มผูกพันใกล้ชิดกับผู้คน บนภูสูงทั้งกลุ่มชนดั้งเดิม อย่างลัวะ กะเหรี่ยง หรือผู้มา ใหม่เช่น ม้ง ลีซอ พวกเขา ดำเนินชีวิตท่ามกลางศรัทธา ลึกซึ้งที่มีต่อพระพุทธศาสนา ให้ความสำคัญบรรพบุรุษและ วิทยานัยยิ่งใหญ่ที่ปกปักษ์ธรรม- ชาติและชุมชน

ผ้าชิ้นดินจกฝีมือประณีต อายุร่วมร้อยปี กลายเป็นสิ่ง ดึงดูดความสนใจผู้คนจากภายนอก เช่นเดียวกับประเพณี เลี้ยงผีเจ้าเมือง ประเพณีเลี้ยง ผีบรรพบุรุษ ประเพณีเลี้ยงผี- ฝาย อีกทั้งร่องรอยประวัติ- ศาสตร์มากมายที่ยังปรากฏอยู่ ค่อนข้างสมบูรณ์ เช่น พุทธ- ศิลป์แบบเชียงแสน ภาพจิตร-

กรรมฝาผนัง ฯลฯ รวมไปถึง วิถีชีวิตความเป็นอยู่ อาหาร การกิน และสภาพบ้านเรือน ที่ยังอวลกลิ่นอายอดีต ทำให้ แม่แจ่มเป็นเหมือนห้องสมุด หลังใหญ่สำหรับการค้นหาร่อง- รอยอารยธรรมล้านนาซึ่งนับ วันจะสิ้นสูญ

แต่ในวันนี้ ปัญหาหนี้สินที่ พอกพูน การสูญเสียที่ดินจาก ความล้มเหลวของระบบเกษตร แแผนใหม่ ที่ผูกความอยู่รอด ของเกษตรกรไว้กับตลาดซึ่ง ผันผวนอยู่ทุกขณะ ก็ทำให้คน แม่แจ่มอาจไม่ได้ยูเย็นเป็นสุข ดังเก่าก่อน รวมถึงความปรวน- แปรของปริมาณน้ำ และดินฟ้า อากาศ ทำให้ชาวบ้านบางกลุ่ม บุกรุกที่ทำกินบนภูเขา ในเวลา เดียวกัน หมู่สาวและแม่บ้าน ที่ออกไปหางานทำนอกชุมชน ก็เพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็ว ในเวลาไม่ถึง ๑๐ ปีที่ผ่านมา

ในแม่แจ่ม ศิลปิน นักประ- วัติศาสตร์ และนักโบราณคดี กำลังรีบเร่งค้นคว้า สะสม และ รักษาร่องรอยแห่งอดีตแข่ง กับกาลเวลา

ในแม่แจ่ม แพทย์ นัก- พัฒนา กำลังเตรียมชุมชนให้ มีความพร้อมสำหรับความ รุนววยที่ส่อเค้าว่ากำลังจะเกิด ขึ้นในอนาคต เช่นปัญหาความ ยากจน ยาเสพติด และเอดส์

และในที่แห่งเดียวกันนี้ วิถี ชุมชนอันเรียบง่าย แข็งแกร่ง และสงบเย็น กำลังถูกทำ- ทาย เด็ก ๆ อาจกำลังฝันถึง ชีวิตในเมือง หลังไหลของผู้- ใหญ่อาจคือมลงอีกจากภาระ หนักอึ้ง รอยยิ้มบนใบหน้าคน เฒ่าอาจจะค่อย ๆ เลือนไป

หลายต่อหลายคนกำลังจับ ตามองการปรับตัวเพื่อความ อยู่รอดของแม่แจ่มด้วยความ เป็นห่วง

หลายต่อหลายคนพูดถึง "แม่แจ่ม" ว่าเป็นเหมือน ภาพฝันสุดท้ายของอาณาจักร ล้านนา แต่ในวันนี้ แม่แจ่ม กำลังเผชิญความเปลี่ยนแปลง อยู่ทุกขณะ

ห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่ ไปทางทิศตะวันตกราว ๑๑๗ กิโลเมตร หลังยอดดอยอินท- หนทร์ เป็นที่ตั้งของอำเภอขนาด